Archive of SID.ir

تحقیقات حسابداری و حسابرسی، زمستان ۱۴۰۱، شماره ۵۶، از صفحه ۲۰۷ تا ۲۲۲

اثر مکانیزمهای حاکمیت شرکتی بر محافظه‌کاری حسابداری در شرکتهای پذیرفته شده در بورس اوراق بهادار تهران

مونا جلیلی

کارشناس ارشد گروه مدیریت مالی، واحد نیشابور، دانشگاه آزاد اسلامی، نیشابور، ایران.

دکتر عبدالرضا اسعدی[1]©

دانشیار گروه مدیریت مالی، واحد نیشابور، دانشگاه آزاد اسلامی، نیشابور، ایران.

(تاریخ دریافت: ۱۱ فروردین ۱۳۹۹؛ تاریخ پذیرش: ۳ مهر ۱۳۹۹)

تحقق بخشی از اهداف حاکمیت شرکتی، مستلزم برخورداری از یک هیئت مدیره مؤثر و کارا است، لذا دستیابی به‌این هدف، مستلزم ارزیابی ویژگیهای هیئت مدیره است. بنابراین انتظار میرود، هیئت مدیره که مهمترین و قدرتمندترین عنصر حاکمیت شرکتی است، منجر به اعمال نظارت بهتر بر عملکرد مدیر و از جمله الزام وی به رعایت شیوه‌های محافظه کارانه در جهت حفظ منافع سهامداران و اعتبار دهندگان شود. پژوهش حاضر بدنبال بررسی تاثیر مکانیزم‌های حاکمیت شرکتی بر محافظه‌کاری حسابداری در شرکت های پذیرفته شده در بورس اوراق بهادار تهران می باشد. فرضیه‌های پژوهش با استفاده از نمونه‌ای متشکل از ۶۴۵ سال- شرکت پذیرفته شده در بورس اوراق بهادار تهران طی سال‌های ۱۳۹۱ تا ۱۳۹۵ و با بهره‌گیری از الگوی رگرسیونی چندگانه مبتنی بر تکنیک داده‌های ترکیبی مورد آزمون قرار گرفت. یافته‌های به دست آمده حاکی از آن است که متغیرهای اندازه هیات مدیره، درصد مالکیت نهادی و میزان سهام شناور بر محافظه کاری حسابداری اثر معناداری دارند، در حالی که میزان درصد مالکیت هیات مدیره بر محافظه کاری حسابداری اثر معناداری ندارد.

واژه‌های کلیدی: اندازه هیات مدیره، مالکیت نهادی، مالکیت اعضای هیات مدیره، سهام شناور، محافظه کاری حسابداری.

[1] abdorrezaasadi@yahoo.com

© (نویسندهٔ مسئول)

مقاله علمی - پژوهشی

Archive of SID.ir

Archive of SID.ir

مقدمه

از عوامل توسعه ی اقتصادی کشورهای در حال توسعه، توانایی جذب پس اندازها و هدایت آنها به سمت فعالیت های سرمایه گذاری است. فرآیند اختصاص مؤثر سرمایه در ارتقاء و پیشرفت و سلامت نظام اقتصادی نقش مهمی را ایفا نموده و در پی آن بهره وری به وجود خواهد آمد کهاین امر به نوبهی خود موجب روان شدن و کارایی بازار می گردد. ایجاد بورس یک راه مناسب برای جذب سرمایه پذیران و سرمایه گذاران جامعه است [۱۳].

اصلی ترین دغدغه شرکت های موجود در بازار بورس اوراق بهادار جذب سرمایه می باشد، از سوی دیگر مهمترین دغدغه صاحبان سرمایه انتخاب بهترین شرکت برای سرمایه گذاری و تفکیک شرکت های موفق و ناموفق از یکدیگر می باشد، آنچه می‌تواند به کاهش دغدغههای این دو گروه و دستیابی آنها به اهدافشان و همچنین رونق و شکوفایی هرچه بیشتر بورس اوراق بهادار منجر شد حضور و رعایت اصول حاکمیت شرکتی می باشد. زیرا حاکمیت شرکتی مکانیزمی در جهت حداقل کردن زیان ناشی از جدایی مالکیت از مدیریت که منجر به انتقال ریسک به سرمایه گذاران و حداقل شدن کارایی شرکت ها می گردد [۱۴].

ساختار حاکمیت شرکتی قوی منجر به نظارت بهتر بر مدیریت، تولید اطلاعات حسابداری به موقع و افزایش سرعت شناسایی اخبار بد برای مطلع ساختن هیأت مدیره و انجام اقدامات لازم خواهد گردید [۱۸]. در سوی دیگر، محافظه کاری ایجاد کننده سیستمی است که از اضافه پرداخت به مدیران جلوگیری کرده و مانعی برای هرگونه خوشبینی افراطی مدیران خواهد بود. اگر محافظه کاری واقعاً نقشی در اداره مشکلات نمایندگی ایفا کند، آن گاه انتظار می رود با افزایش تضاد منافع مدیران و مالکان، تقاضا برای محافظه کاری افزایش یابد. بهاین ترتیب شرکتهایی با ساختار حاکمیت شرکتی مناسبتر، درجه بالاتری از محافظه کاری را نیز نشان می دهند این بدین معنی است که انتظار می رود حساسیت بازده به اخبار بد نسبت به اخبار خوب در بین شرکت هایی با ساختار حاکمیت شرکتی قوی تر، بیشتر باشد [۳].

مبانی نظری و پیشینه پژوهش

تحولات ایجاد شده در چند دهه اخیر در محیط کسب و کار بنگاههای تجاری و بازارهای مالی که حاصل عوامل گوناگونی بوده، منجر به مطرح شدن حاکمیت شرکتی شده که پژوهشگران و صاحب نظران بسیاری از رشتههای مختلف از دیدگاه خود آن را بررسی و تفسیر کرده اند. به طور کلی حاکمیت شرکتی را می‌توان شامل ترتیبات حقوقی، فرهنگی و نهادی دانست که سمت و سوی حرکت و عملکرد شرکت ها را تعیین می‌کند [۲].

مباحث موجود نشان می دهد که هیچ تعریف مورد توافقی درمورد حاکمیت شرکتی وجودندارد، تفاوتهای چشمگیری در تعریف بر اساس کشور مورد نظر وجود دارد. حتی درآمریکا یا انگلستان نیز رسیدن به تعریف واحد کارچندان آسانی نیست. تعریف های موجود از حاکمیت شرکتی در یک طیف وسیع قرار می‌گیرند [۴]. اصلی‌ترین عامل متمایز کنندهاین تعاریف را می‌توان پهنه یا گستره حاکمیت شرکتی دانست [۶].

Archive of SID.ir

Archive of SID.ir

حاکمیت شرکتی "چارچوبی از قوانین و شیوه‌هایی است که در روابط بین شرکت ها و همه ذینفعانشان (سرمایه‌داران، مشتریان، مدیران، کارمندان، دولت و جامعه) مسئولیت‌پذیری، عدالت و شفافیت توسط هیئت مدیره تضمین می‌شود.

حاکمیت شرکتی شامل فرآیندهایی است که مقاصد و اهداف شرکت را در زمینه‌های اجتماعی، نظارتی و محیطهای تجاری تعین، اندازه گیری و پیگیری می‌کنند [۲۲].

در کل حاکمیت شرکتی، مجموعه‌ای از فرآیندها، عرفها، سیاست ها، دستورالعمل ها و قوانین و مقرراتی است که با استفاده از سازوکارهای درون سازمانی و برون سازمانی، نحوه هدایت، مدیریت و کنترل شرکت را تحت تأثیر قرار میدهد. حاکمیت شرکتی همچنین شامل ارتباطات میان ذی نفعان شرکت و اهدافی است که شرکت برای دستیابی به آنها فعالیت می‌کند [۶].

ضرورت حاکمیت شرکتی ناشی از تضاد منافع ذی نفعان در ساختار شرکتی است. تضاد منافع، خود ناشی از دو علت اصلی است؛ نخست اینکه هریک از ذی نفعان، اهداف و ترجیحات متفاوتی دارند و دوم آنکه هر یک اطلاعات کاملی در مورد اقدامات، دانش و ترجیحات دیگری ندارند. بدیهی است این تفکیک با فرض نبود سازوکارهای مؤثر و اجرایی حاکمیت شرکتی، زمینه ساز اقدام مدیران در راستای تأمین منافع خود و نه لزوما تأمین منافع سهامداران خواهد شد.

از سوی دیگر، در سال های اخیر پیشرفت های قابل ملاحظه‌ای در استقرار نظام حاکمیت شرکتی از طریق قانون گذاری و نظارت و نیز اقدامات داوطلبانه شرکت ها در کشورهای توسعه یافته و در حال توسعه صورت گرفته است. سرمایه گذاران و سهامداران آگاهی بیشتری در مورد ضرورت و اهمیت نظام حاکمیت شرکتی یافته اند و نسبت به پیگیری و استقرار این نظام در شرکتها علاقه مند شده‌اند [۶].

حاکمیت شرکتی مسئولیت هایی را به افراد مختلف اختصاص و تخصیص می‌دهد از جمله: اعضای هیات مدیره، مدیران، سهامداران، اعتبار دهندگان، حسابرسان و دیگر ذینفعان و قوانین و شیوه‌هایی را برای تصمیم گیری در امور شرکت برقرار می‌کند [۲۲]. این مسئولیت‌ها موجب می‌شوند که مدیران شرکت‌ها تصمیمات خود را بر منابع سهامداران و مسئولیت‌های اجتماعی شرکت معطوف کنند، به طوری که با افزایش کیفیت حاکمیت شرکتی، شرکتها نسبت به انجام مسئولیت‌های اجتماعی خود و نیز میزان کارآفرینی شرکت در جامعه بهتر اقدام می‌کنند [۵].

مکانیزم‌های حاکمیت شرکتی از آن جهت حائز اهمیت است که می‌تواند بر عملکرد شرکت‌ها تاثیر چشمگیری داشته باشد. مطالعات نشان داده است که حتی در شرکت‌های هولدینگ این مکانیزم‌ها بطور معناداری بر عملکرد آنها و همچنین عملکرد شرکت‌های تابعه آنها اثر گذار است. بطوری که حاکمیت شرکتی قوی می‌تواند عملکرد مالی مطلوبی را برای شرکت مادر و توابع آن بدنبال داشته باشد [۱]. از سوی دیگر مکانیزم‌های حاکمیتی تصمیم‌گیری مدیران شرکت‌ها را تحت تاثیر قرار داده و موجب می‌شود که آنها نسبت به فعالیت‌های سرمایه‌گذاری خود در شرکت با دقت بیشتری عمل کرده در نتیجه کارآیی سرمایه‌گذاری شرکت افزایش می‌یابد [۸].

Archive of SID.ir

Archive of SID.ir

محافظه کاری ریشه در قرون وسطی دارد، در آن زمان که صاحبان املاک،اداره املاک خود را به مباشر می سپردند، مباشر می دانست اگر محافظه کاری پیشه کند و افزایش ارزش ها را پیش بینی نکند؛ خود را در قبال مسئولیتی که به او واگذار شده بیمه کرده است. زیرا اگرافزایش ارزش ها به واقعیت نمی پیوست در آن صورت مالک ممکن بود مباشر خود را مقصر بداند [۱۶]. ثبتهای تاریخی حسابداری در اوایل قرن پانزدهم میلادی درباره معاملات مشارکتی و تضامنی نشان می‌دهد که حسابداری در اروپای قرون وسطی محافظه کارانه بوده است [۱۴].

در ادبیات حسابداری تا کنون تعاریف متعددی از محافظه کاری صورت پذیرفته است که برخی از آنها عبارتند از :

- واتز و زیمرمن در تعریف محافظه کاری چنین نوشته اند: "محافظه کاری یعنی این که حسابدار باید از بین ارزشهای ممکن برای داراییها، کمترین و برای بدهیها، بیشترین ارزش را گزارش کند. درآمدها باید دیرتر شناسایی شوند نه زودترو هزینه‌ها باید زودتر شناسایی شوند نه دیرتر".
- باسو محافظه کاری حسابداری را رویه‌ای میداند که در واکنش به اخبار خوب و بد متضاد عمل می‌کند، به طوری که در مقابل اخبار بد، سود ودارایی ها را کمتر نشان میدهند ولی در مقابل اخبار خوب سود وداراییها را بیشتر نشان نمیدهند.
- واتس [۲۳] محافظه کاری حسابداری را این چنین تعریف میکند؛ " لزوم تفاوت قایل شدن در تایید پذیری شناسایی سود در مقابل زیان" واتس همچنین بیان می‌کند که یکی از نقش های مهم محافظه کاری، محدود کردن رفتار گزارشگری مالی فرصت طلبانه ی مدیران و نیز خنثی کردن و از بین بردن سوگیری های اعمال شده درگزارش های مالی توسط افراد سود جو و منفعت طلب است [۲۱].
- گیولی و هاین محافظه کاری عبارت از انتخاب یک راهکار حسابداری تحت شرایط عدم اطمینان که در نهایت به کمترین دارایی و درآمد بی انجامد وکمترین اثر مثبت را بر حقوق صاحبان سهام داشته باشد.
- گوای و ورچیا معتقدند که محافظه کاری از طریق شناسایی بلادرنگ زیان ها و به تأخیر انداختن شناسایی سودهای اقتصادی، فرصت های مدیریت سود مبتنی بر اقلام تعهدی را کاهش می دهد [۱۰].

محافظه‌کاری علیرغم انتقادهای فراوان بر آن همواره جایگاه خود را در میان سایر اصول حسابداری حفظ نموده و می‌توان ازآن به عنوان مکانیسمی نام برد که اگر به درستی اعمال شود، منجر به حل بسیاری ازمسائل نمایندگی و عدم تقارن اطلاعاتی خواهد شد که به طور کلی از شکاف روزافزون بین مدیران و تأمین کنندگان منابع مالی واحدهای تجاری ناشی می‌شود.

تحقیقاتی که درباره محافظه کاری انجام گرفته است، مؤید اهمیت نقش این میثاق حسابداری در زمینه‌های مختلفی از قبیل برطرف کردن مسائل برخاسته از نمایندگی، بی اثر ساختن مسائل ناشی از عدم تقارن اطلاعاتی بین استفاده کنندگان آگاه و ناآگاه، احقاق حقوق ذینفعان شرکت، تأثیر مثبت بر

Archive of SID.ir

Archive of SID.ir

کاهش هزینه‌های استقراض و هزینه‌های سرمایه، نقش بازدارندگی در قبال وقوع رسواییهای مالی و همچنین نقش انکارناپذیر آن در مبحث حاکمیت شرکتی و سایر موارد است [۷].

در ادبیات حسابداری ریشه محافظه کاری در گزارشگری مالی به وسیله چهار عامل اقتصادی تبیین می شود:

۱. تفسیر قراردادی محافظه کاری : قرارداد بین شرکت و اشخاصی که در استخدام آن هستند (مانند مدیران) و همچنین قراردادهایی که بین شرکت و طرف های خارج از شرکت وجود دارد (بدهی به سهامداران و سایر اعتباردهندگان)
۲. تفسیر دعاوی قضایی محافظه کاری : افزایش در هزینه‌های دعاوی قضایی
۳. تفسیر قانونگذاری محافظه کاری : دیدگاه قانون گذاران و تعدیلک‌نندگان حسابداری مانندESC و FASB
۴. تفسیرمالیاتی محافظه کاری : ارتباط بین سود گزارش شده و مالیات.

حاکمیت شرکتی نقش مهمی در استفاده از محافظه کاری ایفا می‌کند. حاکمیت شرکتی مجموعه ای از رویه‌هایی است که برای کسب اطمینان نسبت به استفاده کارا از دارایی های شرکت و عدم بکارگیری آنها در جهت اهدافی مغایر با اهداف ذینفعان پیاده می‌شوند. ساختار حاکمیت شرکتی قوی منجر به نظارت بهتر مدیریت، تولید اطلاعات حسابداری به موقع، و افزایش سرعت شناسایی اخبار بد برای مطلع ساختن هیأت مدیره و انجام اقدامات لازم خواهد گردید. محافظه کاری نیز تمامی منافع ذکر شده در بالا را به دنبال خواهد داشت [۱۸].

هیأت مدیره‌ها نقش اساسی در تصمیم سازی دارند و حیاتی‌ترین جزء ساز و کارهای حاکمیت شرکتی، نظارت داشتن بر مدیریت است [۱۷]. محافظه کاری به عنوان ابزاری مفید برای هیأت مدیره برای اجرای کامل وظایف کلیدی همچون تعیین استراتژی ها، نظارت همه جانبه بر مدیران اجرایی شرکت، اطمینان نسبت به پاسخگویی به سهامداران و ذینفعان در سالهای جدید مطرح شده است [۱۹].

محافظه کاری ایجاد کننده سیستمی است که از اضافه پرداخت به مدیران جلوگیری کرده و مانعی برای هرگونه خوشبینی افراطی مدیران خواهد بود [۲۲]. نبود سیستم حسابداری محافظه کارانه باعث می‌شود که مدیران همچنان پروژه‌هایی با خالص ارزش فعلی منفی را ادامه داده تا زیانی نسبت به فروش های خود گزارش نکنند با شناسایی سریعتر زیان ها، محافظه کاری به هیأت مدیره در تمایز قائل شدن بین پروژه‌هایی با خالص ارزش فعلی منفی با دیگر پروژه‌ها کمک می‌کند [۱۵]. مدیران برای جلوگیری از عزل خود سعی در پنهان کردن زیان ها دارند تحمل زیان ها و یا پذیرش پروژه‌های با خالص ارزش فعلی منفی می‌تواند سهامداران را به سمت برکنار کردن مدیران سوق دهد. بکارگیری محافظه کاری، شناسایی به موقعزیان ها را سرعت بخشیده و برای هیأت مدیره و سهامداران شواهدی از ناکارآیی عملیات فراهم آورده و آنان را نسبت به پیگیری زیان و بررسی دلایل آن هوشیارمی سازد. چنین بررسی هایی می‌تواند منجر به کنارگذاری مدیر و حذف پروژه‌هایی که ارزش فعلی خالص منفی دارند، شود. به دلیل وجود چنین تضادی بین منافع وانگیزه‌های مدیران، سهامداران و سایر تأمین کنندگان سرمایه، سازوکارهای

Archive of SID.ir

Archive of SID.ir

ساختارحاکمیت شرکتی به کار گرفته می‌شوند تا با نظارت مؤثر بر قراردادها و رفتار مدیریت،مشکلات نمایندگی را کاهش دهند [۳].

کیم و ژانگ (۲۰۱۶) در مقاله "محافظه کاری حسابداری و ریسک کاهش قیمت سهام" که از نمونه‌های بزرگی از شرکت های ایالات متحده استفاده شده، نشان می دهند که محافظه کاری مشروط به احتمال کمتری موجب خرد شدن قیمت سهام در آینده می‌شود. اگر چه آنها دریافتند که ارتباط بین محافظه کاری و ریسک خرد شدن قیمت سهام برای شرکت هایی با عدم تقارن اطلاعاتی بیشتر محتمل تر است.

لارا و همکاران (۲۰۰۷) در مقاله "محافظه کاری حسابداری و کارایی سرمایه گذاری شرکتها" به بررسی این موضوع پرداخته‌اند که‌ایا محافظه کاری،کارایی سرمایه گذاری را بهبود می‌بخشد. همچنین آنها پیش بینی کردند که محافظه کاری می‌تواند تضاد بدهی سرمایه‌ای را رفع کند و دسترسی شرکت ها را به بدهی مالی و محدودیت کم سرمایه گذاری آسان نماید.آنها دریافتند که شرکت های محافظه کارتر سرمایه گذاری بیشتری می‌کنند و همچنین بدهی بیشتری را در کم سرمایه گذاری منتشر می‌کنند که در شرکت های مورد بررسی موجب عدم تقارن اطلاعاتی شده است [۲۲].

واتز (۲۰۰۳) به بررسی تاثیر محافظه کاری بر ارزش شرکت پرداختند.ایشان به‌این نتیجه رسیدند که حسابداری محافظه کارانه از طریق تاثیرگذاری بربهبود ظرفیت بدهی های شرکت و رفتار فرصت طلبانه مدیران باعث افزایش ارزش شرکت می گردد [۲۳].

کردستانی، و همکاران (۱۳۹۸) در مطالعه خود به بررسی اثر محافظه‌کاری مشروط و کیفیت نظام راهبری بر حق الزحمه حسابرسی پرداختند. برای این بررسی از داده‌های ۱۴۹۶ مشاهده در شرکت‌های بورس تهران استفاده شده و نتیجه مطالعه نشان می‌دهد که محافظه‌کاری مشروط با حق‌الزحمه حسابرسی رابطه‌ای منفی دارد اما نظام راهبری قوی شرکت می‌تواند این رابطه را تضعیف کند. آنها نشان دادند که در شرکت‌های با نظام راهبری قوی‌تر، محافظه‌کاری حسابداری نقش کمتری در کاهش حق‌الزحمه حسابرسی دارد [۱۱].

علیمرادی و زمانی (۱۳۹۸) در تحقیق خود رابطه تعدیل‌گر حاکمیت شرکتی را در رابطه میان ناکارآیی کارکنان و جریان نقد آزاد با مدیریت سود شرکت‌ها مورد مطالعه قرار دادند. آنها برای این بررسی از داده‌های ۹۲ شرکت در طی پنجسال از ۱۳۹۰ تا ۱۳۹۴ استفاده کردند. نتایج آزمون با رگرسیون‌های چندگانه نشان داده است که حاکمیت شرکتی از شدت رابطه مستقیم ناکارآیی کارکنان بر مدیریت سود می‌کاهد ولی بر رابطه جریان نقدی آزاد و مدیریت سود موثر نیست [۹].

دیدار و همکاران (۱۳۹۵) به بررسی تأثیر محافظه کاری شرطی و غیر شرطی حسابداری بر کیفیت گزارشگری مالی پرداختند. نمونه مورد مطالعه ۹۸ شرکت پذیرفته شده در بورس اوراق بهادار تهران در دوره زمانی ۱۳۸۲ تا ۱۳۹۳ می باشد. نتایج نشان داد که محافظه کاری شرطی باعث افزایش کیفیت اقلام تعهدی و پایداری سود شده اما بر کیفیت افشاء تاثیر معناداری نداشته و همچنین محافظه کاری غیر شرطی تأثیر معناداری بر کیفیت اقلام تعهدی و کیفیت افشاء نداشته ولی باعث افزایش پایداری سود شده است.

Archive of SID.ir

Archive of SID.ir

شکی و معطوفی (۱۳۹۵) در این تحقیق به بررسی رابطه بین ترکیب مالکیت نهادی و محافظه کاری در حسابداری در شرکت های پذیرفته شده در بورس اوراق بهادار تهران پرداخته شده است. جامعه آماری تحقیق کلیه شرکت های پذیرفته شده در بورس اوراق بهادار تهران می باشد. دوره زمانی تحقیق از سال ۱۳۸۹ الی ۱۳۹۳ و تعداد نمونه ۱۳۳ شرکت می باشد. نتایج نشان داد، مالکیت نهادی غیرفعال با محافظه کاری حسابداری رابطه منفی معناداری وجود دارد ومالکیت نهادی فعال با محافظه کاری حسابداری رابطه مثبت معناداری وجود دارد [۷].

مهربانی و همکاران (۱۳۹۴) تحقیقی با هدف تعیین تاثیر ویژگیهای هیئت مدیره برمحافظه کاری حسابداری و ارزیابی نقش هیئت مدیره در حفظ منافع ذینفعان از طریق محافظه کاری حسابداری در شرکتهای پذیرفته شده در بورس اوراق بهادار پرداختند. نمونه تحقیق ۱۱۵ شرکت که در بازه زمانی ۱۳۸۸ تا ۱۳۹۱ به روش غربالگری انتخاب شده اند. یافته‌های تحقیق حاکی از، وجود رابطه مستقیم و معنادار بین دوگانگی وظیفه مدیر عامل و رییس هیات مدیره و غیر موظف بودن رییس هیات مدیره و در صد اعضای غیرموظف هیات مدیره، و عدم وجود رابطه مستقیم و معنادار بین اندازه هیئت مدیره و تخصص مالی اعضای هیئت مدیره و مدت تصدی مدیر عامل با محافظه کاری حسابداری می باشد [۱۲].

فرضیه‌های پژوهش

بر اساس مبانی نظری و پیشینه مطالعات یاد شده، در این پژوهش فرضیه‌هایی به شرح زیر تدوین شده اند:

۱. اندازه هیات مدیره بر محافظه کاری حسابداری اثر معناداری دارد.
۲. درصد مالکیت هیات مدیره بر محافظه کاری حسابداری اثر معناداری دارد.
۳. درصد مالکیت نهادی بر محافظه کاری حسابداری اثر معناداری دارد.
۴. میزان سهام شناور بر محافظه کاری حسابداری اثر معناداری دارد.

روش پژوهش

این پژوهش از نوع پژوهشهای شبه تجربی در حوزه تحقیقات مالی و حسابداری می‌باشد زیرا در واقع در روش تحقیق نیمه تجربی محقق روابط بین متغیرهایی که خود آنها را دستکاری نکرده است و بگونه‌ای در گذشته اتفاق افتاده‌اند مورد بررسی و مطالعه و تاثیر آنها را بر متغیرهای مورد نظر مورد مشاهده قرار می‌دهد.

همچنین به جهت کاربرد نتایج این تحقیق در تصمیم‌گیری، سیاست‌گذاری و برنامه‌ریزی‌ها می‌توان پژوهش حاضر را از نظر هدف کاربردی نیز نامید. همچنین روش پژوهش حاضر از نوع علی پس رویدادی (با استفاده از اطلاعات گذشته) و روش آماری آن همبستگی می‌باشد. در این نوع پژوهش‌ها، هدف بررسی روابط موجود بین متغیرها است و داده‌ها از محیطی که به گونه‌ای طبیعی وجود داشته اند و یا از وقایع گذشته که بدون دخالت مستقیم پژوهشگر رخ داده است، جمع آوری و تجزیه و تحلیل می‌شود.

جامعه آماری در این پژوهش کلیه شرکتهای پذیرفته شده در بورس اوراق بهادار تهران طی سالها۱۳۹۱ تا ۱۳۹۵ هستند که معیارهای ذیل را داشته باشند:

Archive of SID.ir

Archive of SID.ir

۱. در دوره‌ی مورد بررسی تغییر دوره ی مالی نداشته باشند.
۲. شرکت‌های سرمایه‌گذاری، واسطه گری‌های مالی، بانک ولیزینگ نباشند.
۳. داده‌های مورد نظر آن‌ها در دسترس باشد.
۴. شرکت‌هایی که در دوره پژوهش فعال بوده اند.

در نهایت با توجه به محدودیت‌های ذکر شده تعداد ۱۲۹ شرکت برای یک دوره ۵ ساله به عنوان جامعه آماری مورد مطالعه انتخاب شده اند که با توجه به دردسترس بودن داده‌های لازم تمام شرکت ها مورد مطالعه قرار گرفته اند.

برای آزمون فرضیه‌ها در این تحقیق از آماره معنی‌داری F در رگرسیون چندگانه بوسیله‌ی نرم افزار Eviews و برای ایجاد پایگاه داده‌های مورد نیاز از نرم افزار EXCEL استفاده شده است.

متغیرهای پژوهش و نحوه اندازه گیری آنها

اندازه هیات مدیره (Boardsize): برابر است با تعداد اعضاء هیات مدیره شرکت.

درصد مالکیت هیات مدیره (Bown): عبارت است از درصد سهامی که مدیران موظف و غیر موظف هیات مدیره شرکت در اختیاردارند.

درصد مالکیت نهادی (Insown): عبارت است از مجموع درصد سهام شرکت که متعلق به بانکها و بیمه‌ها، نهادهای مالی، شرکت های هلدینگ، سازمان ها و شرکتهای دولتی است.

میزان سهام شناور آزاد (Float): میزان سهام شناور شرکت که توسط سازمان بورس گزارش می‌شود، که سهام در اختیار مالکانی است که جدای از سهامداران اصلی و عمده شرکت بوده و در آینده نزدیک احتمال معامله آن وجود دارد [۳].

محافظه کاری حسابداری (CSCOR): با الهام از مدل گیولی و هاین (۲۰۰۰) معیار محافظه کاری به روش اقلام تعهدی به شکل زیر در این پژوهش استفاده شده است که هرچه مقدار آن بزرگتر باشد بیانگر بالاتر بودن محافظه کاری است [۱۵]. با گذشت هر سال، اقلام تعهدی غیر عملیاتی نسبت به سال قبل به صورت معنی دار منفی تر (کوچکتر) شده که بر این اساس با گذشت زمان محافظه کاری بیشتر را نشان می‌دهد. به همین منظور برای همسو کردن جهت مقادیر جبری اقلام تعهدی غیر عملیاتی و محافظه کاری از قرینه‌این اقلام استفاده میشود.

$$\text{شاخص محافظه کاری حسابداری} = \frac{\text{خالص جریان نقد عملیاتی} - \text{هزینه های غیر نقدی} + \text{سود عملیاتی}}{\text{جمع داراییها در اول دوره}} * (-1)$$

اهرم مالی (Lev): که عبارت است از حاصل تقسیم کل بدهی‌های شرکت بر دارایی های آن.

اندازه شرکت (Size): از حاصل لگاریتم طبیعی مجموع دارایی های شرکت بدست می آید.

برای آزمون فرضیه‌های این پژوهش از مدل رگرسیونی چند متغیره زیر استفاده شده است:

$$CSCOR_{it} = \alpha_0 + \beta_1 Bordsiz_{it} + \beta_2 Bown_{it} + \beta_3 Insown_{it} + \beta_4 Float_{it} + \beta_5 Lev_{it} + \beta_6 Size_{it} + \varepsilon$$

که در آن:

Archive of SID.ir

Archive of SID.ir

CSCOR: محافظه کاری حسابداری

Bordsiz: اندازه هیات مدیره

Bown: درصد مالکیت هیات مدیره

Insown: درصد مالکیت نهادی

Float: میزان سهام شناور آزاد

Lev: اهرم مالی

Size: اندازه شرکت

یافته‌های پژوهش

آمار توصیفی

به منظور بررسی مشخصات عمومی متغیرها، همچنین برآورد مدل و تجزیه و تحلیل دقیق آنها، آشنایی با آمار توصیفی مربوط به متغیرها لازم است. جدول ۱ آمار توصیفی متغیرهای پژوهش شامل میانگین، میانه، بیشینه، کمینه و انحراف معیار را نشان می‌دهد. همانطور که ملاحظه می‌شود برای مثال در ۶۴۵ مشاهده (سال-شرکت) میانگین متغیرهای محافظه کاری حسابداری ۰,۰۱۴ با انحراف معیار ۰,۲۲۴، مالکیت اعضای هیات مدیره ۰,۲۱۴ با انحراف معیار ۰,۲۸۵ و درصد مالکیت نهادی ۰,۲۶۱ با انحراف معیار ۰,۳۲۶ است.

جدول ۱) آمار توصیفی متغیرهای پژوهش

متغیرها	محافظه کاری حسابداری	درصد مالکیت هیات مدیره	درصد مالکیت نهادی	اندازه هیات مدیره	میزان سهام شناور آزاد	اهرم مالی	اندازه شرکت
	CSCOR	Bown	Insown	Bordsiz	Float	Lev	Size
مشاهدات	۶۴۵	۶۴۵	۶۴۵	۶۴۵	۶۴۵	۶۴۵	۶۴۵
میانگین	۰,۰۱۴	۰,۲۱۴	۰,۲۶۱	۵,۰۵	۰,۱۸۰	۰,۶۰۲	۱۴,۲۷۹
ماکزیمم	۲,۳۹۱	۰,۳۵۴	۰,۸۲۰	۸	۰,۶۹۷	۲,۳۱۵	۱۸,۹۸۰
مینیمم	-۱,۳۷۵	۰,۰۰۰	۰,۰۰۰	۳	۰,۰۰۰	۰,۰۹۰	۱۱,۲۸۳
انحراف معیار	۰,۲۲۴	۰,۲۸۵	۰,۳۲۶	۰,۳۳۸	۰,۱۳۰	۰,۲۲۶	۱,۴۷۳
چولگی	۰,۵۲۶	۰,۸۹۲	۰,۲۴	۳,۶۴۱	۰,۷۳۷	۰,۹۸۶	۱,۰۹۳
کشیدگی	۲۷,۵۰	۲,۴۷۷	۶,۱۰۶	۳۰,۴۷۳	۳,۴۴۸	۸,۵۳۵	۳,۸۵۸

Archive of SID.ir

Archive of SID.ir

آمار استنباطی

به منظور آزمون فرضیه‌های پژوهش و اجرای آمار استنباطی لازم است، جهت تشخیص روش مناسب آزمون بین داده‌های جمعی (Pool data) و داده‌های ترکیبی (Panel data) آزمون F لیمر بکار گرفته شده که نتایج آن در جدول ۲ مشاهده می‌شود. در این آزمون فرض صفر مناسب بودن آزمون داده‌های جمعی است. چنان که مشاهده می‌شود بر اساس مقدار معناداری (P-Value) کمتر از ۰/۰۵ فرض صفر رد شده و فرض مقابل که مناسب بودن روش داده‌های ترکیبی است پذیرفته شده است.

جدول ۲) نتایج آزمون F لیمر

مدل	آماره F	درجه آزادی	p-value	نتیجه آزمون
مدل اصلی	۷,۵۰۵	۶۳۲,۴	۰,۰۰۰	روش داده‌های ترکیبی مناسب است

پس از تشخیص مناسبت روش آزمون داده‌های ترکیبی، لازم است جهت انتخاب بین روش‌های اثرات ثابت و اثرات تصادفی مقدار ثابت مدل، آزمون هاسمن مورد استفاده قرار گرفته که نتایج آن در جدول ۳ نشان داده شده است. فرض صفر این آزمون مناسب بودن روش با اثرات تصادفی و فرض مقابل آن مناسبت روش اثرات ثابت است. چنان که ملاحظه می‌شود چون مقدار معناداری (P-Value) کوچکتر از ۰/۰۵ شده است، پس با رد فرض صفر آزمون می‌توان پذیرفت که روش اثرات ثابت برای مدل مناسب است و برای آزمون فرضیه‌ها باید از این روش استفاده کرد.

جدول ۳) نتایج آزمون هاسمن

مدل	آماره	درجه آزادی	p-value	نتیجه آزمون
مدل اصلی	۲۴,۲۵۱	۷	۰,۰۰۱	روش اثرات ثابت مناسب است

پس از تشخیص روش‌های مناسب آزمون مدل پژوهش، جهت بررسی وجود یا عدم وجود ناهمسانی واریانس مدل در این پژوهش از آزمون بروش پاگان، کوک و ویسبرگ استفاده شده و نتایج آن در جدول ۴ آمده است. فرض صفر این آزمون وجود همسانی واریانس و فرض مقابل ناهمسانی واریانس را نشان می‌دهد. چنان که در جدول آمده است چون مقدار معناداری (P-Value) بزرگتر از ۰/۰۵ است می‌توان فرض صفر را پذیرفت که به معنی عدم وجود ناهمسانی واریانس در مدل پژوهش است.

جدول ۴) نتایج آزمون بروش پاگان، کوک و ویسبرگ

مدل	آماره بروش پاگان – کوک و ویسبرگ	p-value	نتیجه آزمون
مدل اصلی	۰,۴۱۱	۰,۸۹۶۱	ناهمسانی واریانس وجود ندارد

نتایج آزمون فرضیه‌های پژوهش

پس از تشخیص روش با اثرات ثابت به عنوان روش مناسب آزمون، جهت آزمون فرضیه‌های پژوهش مدل رگرسیون چندگانه مورد آزمون قرار گرفته که نتایج آن در جدول ۵ نشان داده شده است.

Archive of SID.ir

Archive of SID.ir

یکی از مشکلات معمول در یک مدل رگرسیونی، وجود همبستگی بین مقادیر باقیمانده‌های مدل است. در صورت وجود مشکل خودهمبستگی ویژگی‌های بهترین برآوردکننده خطی بدون تورش خدشه‌دار شده و در نتیجه استنباط آماری قابل اعتماد نخواهد بود. به‌این منظور آماره دوربین واتسون برای بررسی خطای تصریح در مدل استفاده می‌شود. بطوری که اگر مقدار این آماره بین مقادیر ۱/۵ تا ۲/۵ قرار داشته باشد می‌توان گفت مشکل خودهمبستگی مقادیر باقیمانده‌ها مشاهده نمی‌شود. همان طور که مشاهده می‌شود مقدار این آماره در مدل ۲/۱۹۵ شده است که به معنی عدم وجود مشکل خود همبستگی می‌باشد.

جهت بررسی معناداری کل مدل رگرسیون از آزمون F استفاده شده که مقدار آن ۱۲/۶۰۸ با سطح معناداری کوچکتر از ۰/۰۵ است و نشان می‌دهد که کل مدل با اطمینان ۰/۹۵ معنادار است. همچنین ضریب تعیین (R^2) مدل معادل ۰/۴۶۵ بدست آمده که نشان می‌دهد این متغیرهای مستقل مدل می‌توانند بیش از ۴۶ درصد از تغییرات در متغیر وابسته (محافظه کاری حسابداری) را تبیین نمایند.

جدول ۵) نتایج آزمون مدل پژوهش به روش اثرات ثابت

متغیر وابسته: محافظه کاری حسابداری (CSCOR)				
متغیر	ضرایب	انحراف استاندارد	آماره t	معناداری (P-Value)
C	-۰,۱۱۲	۰,۰۹۳	-۱,۱۹۳	۰,۲۳۳
Bordsiz	-۰,۰۳۰۷	۰,۰۱۴	-۲,۱۹۸	۰,۰۲۸۳
Bown	۰,۰۲۴۱	۰,۰۲۰۱	۱,۱۹۸	۰,۲۳۱
Insown	۱,۰۴۱	۳,۸۳۱	۲,۷۰۷	۰,۰۰۷
Float	۰,۰۷۰۴	۰,۰۳۱	۲,۲۶۱	۰,۰۲۴
Lev	۰,۳۵۷	۰,۰۳۵	۱۰,۰۸۴	۰,۰۰۰
Size	۰,۰۰۳	۰,۰۰۴	۰,۸۸۷	۰,۳۷۶
آماره F فیشر	۱۲,۶۰۸		سطح معنی‌داری	۰,۰۰۰
ضریب تعیین R^2	۰,۴۶۵		آماره دوربین واتسن	۲,۱۹۵

با توجه به ضرائب برآورد شده برای متغیرهای مستقل مدل و سطح معناداری آنها می‌توان نسبت به آزمون فرضیه‌های پژوهش اظهار نظر نمود. همانطور که در جدول ۵ مشاهده می‌شود ضریب برآورد شده برای متغیر اندازه هیات مدیره (Bordsiz) مقدار ۰/۰۳۰۷- دارای آماره t معادل ۲/۱۹۸- و سطح معناداری ۰/۰۲۸۳ شده است. این نشان می‌دهد که اندازه هیات مدیره شرکت می‌تواند اثری منفی بر ضریب محافظه‌کاری حسابداری داشته باشد. بدین مفهوم که با بزرگتر شدن اندازه هیات مدیره می‌توان انتظار داشت که از محافظه‌کاری حسابداری کاسته شود و بالعکس. ضمناً چون سطح معناداری (P-Value) از

Archive of SID.ir

Archive of SID.ir

۰/۰۵ کوچکتر است نشان می‌دهد این ضریب در سطح اطمینان ۰/۹۵ معنادار است، بنابرین فرضیه اول پژوهش مبنی بر *اثر اندازه هیات مدیره بر محافظه کاری حسابداری* پذیرفته می‌شود.

همچنین مشاهده می‌گردد که ضریب برآورد شده برای متغیر درصد مالکیت هیات مدیره (Bown) معادل ۰/۰۲۴۱ با آماره t معادل ۱/۱۹۸ و سطح معناداری ۰/۲۳۱ شده است. این نشان می‌دهد که مالکیت اعضای هیات مدیره اثر مثبتی بر ضریب محافظه‌کاری حسابداری می‌تواند داشته باشد، اما از آنجا که سطح معناداری (P-Value) از ۰/۰۵ بزرگتر است حاکی از آنست که‌این ضریب در سطح اطمینان ۰/۹۵ معنادار نیست، بنابرین فرضیه دوم پژوهش مبنی بر *اثر مالکیت اعضای هیات مدیره بر محافظه کاری حسابداری* رد می‌شود.

همانطور که در جدول ملاحظه می‌گردد، پارامتر برآورد شده متغیر درصد مالکیت نهادی (Insown) برابر ۱/۰۴۱ با آماره t معادل ۲/۷۰۷ و سطح معناداری ۰/۰۰۷ شده است. این ضریب بیانگر آن است که درصد مالکیت نهادی در شرکت می‌تواند به ازای هر واحد افزایش (کاهش)، محافظه‌کاری حسابداری را معادل ۱/۰۴۱ واحد افزایش (کاهش) دهد. بنابرین این متغیر بر متغیر وابسته مدل اثر مثبتی دارد و ضمناً چون سطح معناداری (P-Value) آن از ۰/۰۵ کوچکتر است نشان می‌دهد این اثر در سطح اطمینان ۰/۹۵ معنادار است، بنابرین فرضیه سوم پژوهش مبنی بر *اثر درصد مالکیت نهادی بر محافظه کاری حسابداری* پذیرفته می‌شود.

از سوی دیگر جدول نشان می‌دهد که ضریب برآورد شده برای متغیر میزان سهام شناور آزاد (Float) برابر ۰/۰۷۰۴ و آماره t آن معادل ۲/۲۶۱ و سطح معناداری ۰/۰۲۴ شده است. این پارامتر نشان می‌دهد که میزان سهام شناور آزاد می‌تواند بر ضریب محافظه‌کاری حسابداری اثر داشته باشد و بازای هر واحد تغییر آن متغیر وابسته بمقدار ۰/۰۷۰۴ واحد تغییر خواهد کرد. بعبارت دیگر با افزایش سهام شناور آزاد می‌توان انتظار داشت که میزان محافظه‌کاری حسابداری نیز افزایش یابد و بالعکس. ضمناً چون سطح معناداری (P-Value) از ۰/۰۵ کوچکتر است نشان می‌دهد این ضریب معنادار است، بنابرین فرضیه چهارم پژوهش مبنی بر *اثر میزان سهام شناور آزاد بر محافظه کاری حسابداری* پذیرفته می‌شود.

همچنین یافته‌های جدول بیانگر آن است که ضریب برآورد شده برای متغیر کنترلی اهرم مالی (Lev) با مقدار ۰/۳۵۷ دارای آماره t معادل ۱۰/۰۸۴ و سطح معناداری ۰/۰۰۰ شده است. این نشان می‌دهد که اهرم مالی می‌تواند بر ضریب محافظه‌کاری حسابداری اثر معناداری داشته باشد. بدین مفهوم که با افزایش (کاهش) اهرم مالی محافظه‌کاری حسابداری نیز افزایش (کاهش) خواهد یافت.

نتیجه گیری

بطور کلی نتایج آزمون فرضیه‌های پژوهش حاکی از این است که ساز و کارهای حاکمیت شرکتی مورد بررسی، بجز درصد مالکیت هیات مدیره، می‌توانند بر ضریب محافظه کاری حسابداری اثر معناداری داشته باشند.

بر اساس نتایج فرضیه اول می‌توان گفت اندازه هیأت مدیره می‌تواند به گونه‌ای معکوس میزان محافظه‌کاری حسابداری را تغییر دهد. افزایش تعداد اعضای هیات مدیره موجب کاهش محافظه‌کاری

Archive of SID.ir

Archive of SID.ir

حسابداری می‌شود. این نتیجه می‌تواند ناشی از افزایش اطمینان نسبت به تصمیمات هیات مدیره و نتیجتاً ریسک پذیری بیشتر هیات مدیره و کاهش محافظه کاری تلقی شود. این نتیجه بدست آمده با تحقیقات جوآن هو [۱۹] و حساس یگانه و احمدی [۳] همخوانی دارد.

نتایج حاصل از فرضیه دوم نشان داد که درصد مالکیت هیات مدیره در شرکت اثر معناداری بر محافظه کاری حسابداری نمی‌تواند داشته باشد. بعبارت دیگر محافظه کاری حسابداری تحت تاثیر میزان سهام در اختیار اعضای هیات مدیره قرار نمی‌گیرد. این نتیجه می‌تواند بدین دلیل باشد که آنچه بر تصمیمات شرکت اثرگذار است بیشتر اندازه و کیفیت هیات مدیره است تا میزان مالکیت آنها. البته‌این نتیجه با نتایج جو آن هو [۱۹] همخوانی ندارد.

با توجه به نتایج فرضیه سوم می‌توان چنین استنباط کرد که با افزایش درصد مالکیت نهادی، این سهامداران انگیزه بیشتری برای نظارت بر مدیران خواهند داشت و از آنجا که بیشتر این سهامداران نهادهای نزدیک به دولت هستند و از حمایت‌های دولت بهره می‌برند، بدلیل نفوذ سیاسی و مالی خود تاثر گذاری بیشتری بر تصمیمات شرکت دارند و می‌توانند موثرتر از سایر سهامداران عمل می‌کنند. این گروه از سهامداران تمایل بیشتری به اعمال محافظه‌کاری حسابداری از خود نشان خواهند داد. این نتیجه نیز با نتایج تحقیقات شکی و معطوفی [۷] همخوانی دارد.

بر اساس نتیجه فرضیه چهارم پژوهش که حاکی از اثر میزان سهام شناور آزاد بر محافظه کاری حسابداری است، نیز می‌توان پذیرفت که با افزایش سهام در اختیار سهامداران جزء که آمادگی معامله در بازار را دارند و این می‌تواند بر ارزش سهام و تغییرات آن در بازار اثرگذار باشد، شرکت‌ها جهت انتقال اطلاعات مربوط خود و اثرگذاری بر این معاملات تمایل بیشتری به اعمال محافظه کاری حسابداری از خود نشان خواهند داد. این نتیجه نیز با نتایج حساس یگانه و احمدی [۳] سازگار است.

با توجه به نتایج بدست آمده در این پژوهش، به سرمایه گذاران و تحلیل‌گران پیشنهاد می‌شود تا در راستای تصمیمات سرمایه‌گذاری کوتاه مدت و بلندمدت، در کنار استفاده از ارقام ارائه شده در صورتهای مالی به برخی معیارهای کیفیت سود از قبیل محافظه کاری سود نیز توجه نمایند. همچنین پیشنهاد می‌شود که‌ایین نامه مقرراتی در خصوص اعمال رویه‌های محافظه کارانه در گزارشگری مالی توسط سازمان‌های ذیربط از قبیل سازمان حسابرسی و سازمان بورس اوراق بهادار تدوین و ابلاغ شود تا اعمال این رویه قانونمند و یکسان شود.

فهرست منابع

۱. اسعدی، عبدالرضا (۱۳۹۵)، "حاکمیت شرکتی و عملکرد شرکت‌های هلدینگ و تابعه در بورس اوراق بهادار تهران"، **فصلنامه راهبرد مدیریت مالی**، سال ۴، شماره ۱۵، صص ۱۵۱-۱۲۹.

۲. ثقفی، علی و طالبی نجف‌آبادی، عبدالحسین (۱۳۹۵)، "تاثیر ساز و کارهای حاکمیت شرکتی بر عملکرد شرکت‌های عرضه اولیه شده در بورس اوراق بهادار تهران" ، **فصلنامه مطالعات تجربی حسابداری مالی**، سال ۱۳، شماره ۵۰، صص ۲۴-۱.

Archive of SID.ir

Archive of SID.ir

۳. حساس یگانه، یحیی و احمدی، مرتضی (۱۳۹۲)، "رابطه ساز و کارهای حاکمیت شرکتی و محافظه کاری"، **فصلنامه مطالعات تجربی حسابداری مالی**، سال ۱۱، شماره ۳۸، صص۵۲-۲۹.

۴. جعفری، فرزین و همتی، حسن (۱۳۹۴)، "مطالعه تاثیر نوع صنعت بر روی روابط حاکمیت شرکتی و بهره‌وری شرکت‌ها"، **مدیریت بهره وری** ، سال نهم ،شماره ۳۴، صص ۲۶-۷.

۵. سعیدیان، مسعود، سعیدی، پرویز، سمیعی، روح‌الله و اشرفی، مجید (۱۳۹۸)، "ارائه الگویی نوین از حاکمیت شرکتی و عملکرد شرکتی: مسئولیت اجتماعی و کارآفرینی شرکتی و نقش تعدیل‌کنندگی فناوری اطلاعات"، **تحقیقات حسابداری و حسابرسی**، شماره ۴۳، صص ۱۵۰-۱۳۳.

۶. سیف، ولی الله (۱۳۹۳)، "حاکمیت شرکتی در نظام بانکی ایران: چالش‌ها و انتظارات"، **فصلنامه روند**، سال ۲۱ ، شماره ۶۸ ، صص ۴۵-۱۵.

۷. شکی، زهره و معطوفی، علیرضا (۱۳۹۵)، "بررسی رابطه بین ترکیب مالکیت نهادی و محافظه کاری حسابداری در شرکت‌های پذیرفته شده در بورس اوراق بهادار تهران"، **کنفرانس بین‌المللی مدیریت و حسابداری**، ۳۱ تیر ، تهران.

۸. صلواتی، سمانه سادات و اسعدی، عبدالرضا (۱۳۹۶)، "بررسی ارتباط حاکمیت شرکتی و جریان نقدی با کارآیی سرمایه‌گذاری شرکت‌ها"، **فصلنامه دانش سرمایه‌گذاری**، سال ۶، شماره ۲۴، صص ۲۰۲-۱۸۷.

۹. علیمرادی، عباس و زمانی، فرزاد (۱۳۹۸)، "بررسی تاثیر حاکمیت شرکتی و نوع صنعت بر رابطه بین ناکارآیی کارکنان و جریان نقد آزاد با مدیریت سود"، **مطالعات حسابداری و حسابرسی**، شماره ۳۱، صص ۸۶-۷۵.

۱۰. کامیابی، یحیی و نورعلی، مهدیه (۱۳۹۵)، "بررسی اثر میانجی محافظه‌کاری حسابداری بر رابطه بین عدم تقارن اطلاعات و مدیریت سود در شرکت‌های پذیرفته شده در بورس اوراق بهادار تهران"، **فصلنامه حسابداری مالی**، سال هشتم ، شماره ۲۹، صص ۲۶-۱.

۱۱. کردستانی، غلامرضا، عبدی، مصطفی و کاظمی علوم، مهدی (۱۳۹۸)، "تاثیر محافظه‌کاری مشروط و کیفیت نظام راهبری بر کاهش ریسک دعاوی حقوقی و حق الزحمه حسابرسی"، **تحقیقات حسابداری و حسابرسی**، شماره ۴۴، صص ۴۳-۲۳.

۱۲. مهربانی، مهدی، زلقی، حسن و ملیحی، سیدعلی (۱۳۹۴)، "بررسی ویژگی‌های هیات مدیره بر محافظه کاری حسابداری در شرکت‌های پذیرفته شده در بورس اوراق بهادار تهران"، **مجله دانش حسابداری**، سال چهاردهم، شماره ۵۸، صص ۱۸۸-۱۷۱.

۱۳. محمد آزادی، زهرا و محمدی، اسفندیار (۱۳۹۴)، "مالکیت نهادی، تمرکز مالکیت و حق‌الزحمه حسابرسی"، **مجله دانش حسابرسی**، سال پانزدهم ، شماره ۶۰، صص ۱۷۶-۱۶۵.

۱۴. مهربانی، فاطمه و دادگر، یدالله (۱۳۹۲)، "محاسبه شاخص کیفیت حاکمیت شرکتی در شرکت‌های پذیرفته شده در بورس اوراق بهادار تهران"، **سیاست‌های اقتصادی**، شماره ۱، صص۶۸ -۴۷.

Archive of SID.ir

Archive of SID.ir

15. Ahmed, A. S., and S. Duellman (2007), "Accounting conservatism and board of directors' Characteristics: An empirical analysis", **Journal of Accounting and Economics**, vol 43 (1-27).
16. Ball, R., and L. Shivakumar (2118), "Earnings quality y in UK private firms: comparative loss recognition timeliness", **Journal of Accounting and Economics**, 84.
17. Duellman, S. (2006), "Evidence on the role of accounting conservatism and corporate governance", **North Dakota State University**, North Dakota.
18. García Lara, J. M.; García Osma, B., and A. Mora (2005), "The effect of earnings management on the asymmetric timeliness of earnings", **Journal of Business Finance and Accounting**. 34 (3-4).
19. Joo Ann Ho (2009), "Association between Board Characteristics and Accounting Conservatism: Empirical Evidence from Malaysia", **Auckland University of Technology** (AUT), on line, http://www.ssrn.com.
20. Lara, Garcia, J., Garcia Osma, B., Penalva, F. (2007). "Board of directors characteristics and conditional accounting conservatism: Spanish evidence". **European Accounting Review**, 6(4).
21. Larmande. F. (2015), "Shareholders Demand for Conservatism? Accounting Conservatism, Earnings Management, and the Stewardship Value of Information". **HEC Paris Research Paper Accounting and Management Control Department**, ACC-1104.
22. Rahman K,M. Bremer M.(2016), "Effective corporate governance and financial reporting in Japan", **AAMJAF**, Vol. 12 (34-49).
23. Watts, R. (2003), "Conservatism in accounting, Part I: Explanations and implications", **Accounting Horizons**, 17 (13-28).

تهران، میرداماد، نرسیده به میدان محسنی، خیابان حصاری، نبش کوچه دهم پلاک ۳۴

کدپستی: ۱۵۴۷۷۳۳۹۱۱

تلفن: ۲۲۲۲۷۲۲۱

فکس: ۲۲۹۰۷۶۷۲

وبسایت
www.iaaaar.com

ایمیل
iranianiaa@yahoo.com

Archive of SID.ir

Archive of SID.ir

Accounting & Auditing Researches, Winter 2023, No. 56. pp. 207-222

Investigating the Effect of Corporate Governance Mechanisms on Accounting Conservatism in Listed Companies in Tehran Stock Exchange

Mona Jalili
MSc of Financial Management, Department of Financial Management, Neyshabur Branch, Islamic Azad University, Neyshabur, Iran

Abdorreza Asadi (PhD)[1]©
Associat Professor of Finance, Department of Financial Management, Neyshabur Branch, Islamic Azad University, Neyshabur, Iran

(Received: 30 March 2020; Accepted: 24 September 2020)

Realizing the goals of corporate governance requires an efficient and effective board, so achieving this goal requires an assessment of the board's characteristics. Therefore, it is expected that the board, which is the most important and cornerstone of corporate governance, will lead to better monitoring of the performance of the director, including his obligation to observe conservative practices to protect the interests of shareholders and creditors. The present study aims to investigate the effect of corporate governance mechanisms on accounting conservatism in listed companies in Tehran Stock Exchange. The research hypotheses were tested using a sample of 645 observations of the companies between 2012 and 2016 using a multiple regression model based on panel data technique. The findings show that the size of the board, the percentage of institutional ownership and the amount of free float have a significant effect on accounting conservatism, while the percentage of ownership of the board does not have a significant effect on accounting conservatism.

Keywords: Board Size, Institutional Ownership, Board Ownership, Free Float, Accounting Conservatism.

[1] abdorrezaasadi@yahoo.com © (Corresponding Author)

Archive of SID.ir